

Het Bergmolenbos: het ontdekken waard!

Het Krommebeekbos in Beveren werd in de vorige 'Door Weer en Wind' besproken. In dit nummer schetsen we verleden en toekomst van het Bergmolenbos.

Met het Bergmolenbos bedoelen we het bos rond de Kleiputten in Rumbeke. Bergmolen refereert naar de molen die stond in de Bergstraat tot 1914. De Bergstraat verwijst naar de "Zuidberg". Dit is het hoogste punt van Roeselare. Bij het binnenvallen van de Duitsers op "Schuwe maandag" werd de molen kapotgeschoten door Duitse kanonnen. Na de oorlog werd hij niet terug opgebouwd. De Bergmolen staat afgebeeld op een schilderij van het kasteel van Rumbeke uit 1538. Hij bleef in het bezit van de kasteelheren van Rumbeke tot de Franse tijd. Bij de aanleg van het kasteelpark (einde 18 de eeuw) oriënteerde men één van de dreven van de Sterre in de richting van die molen. Op de website www.molenechos.org kun je meer lezen over de boeiende geschiedenis van de molen.

De Bergmolen verdween in 1914

De kleiputten van Ostyn kregen in de jaren tachtig een bestemming als stortplaats. Jnm en Wielewaal protesteerden heftig en stelden alternatieve bestemmingen voor zoals natuur- of recreatiegebied. Maar het mocht niet baten. Gelukkig werden 4 ha van de kleiputten, namelijk het oudste gedeelte, stadsnatuurreservaat en kregen in het gewestplan de bestemming natuurgebied. Door het afsluiten van het natuurreservaat kon de rust bewaard blijven. Vanaf 1994 nam Natuurpunt het beheer over en werden 2 keer

per jaar beheersdagen georganiseerd. Door het wegpompen van het water bleven de aparte putten bestaan en konden de verschillende biotopen zoals vochtige graslandjes, bloemrijke ruigtes en rietzones bewaard blijven. De reuzenpaardenstaart is het symbool geworden van het gebied en wijst op het voorkomen van kwelwater. Door de installatie van een kijkwand aan de rand van het gebied kan iedere wandelaar een blik werpen op dit boeiend stukje Roeselaarse natuur. De aalscholvers zorgen er het hele jaar voor spektakel. Sommige bomen op de talud van het natuurgebied dateren waarschijnlijk van de jaren vijftig en zijn dus de oudste bomen van het Bergmolenbos. De nabijheid van kernen van oud bos zijn belangrijk om rappe kolonisatie te krijgen van fauna en flora bij aanleg van nieuwe bossen.

Langs de Babilliestraat ter hoogte van de parking werden begin jaren negentig gronden aangekocht door stad Roeselare. Via het Algemeen plan van aanleg (1991) waren immers een tiental ha rond het natuurgebied de Kleiputten aangeduid als bosgebied. In 1992 en 1994 werden de gronden aangeplant met inheemse bomen en struiken. De boomsoorten werden niet gegroepeerd aanplant per soort maar individueel gemengd waardoor na 20 jaar een mooi en natuurlijk ogend bos is ontstaan. Varens en paddenstoelen hebben dit jonge bos al vlot gekoloniseerd. Zomertortel was hier vroeger vaste klant maar sinds enkele jaren moeten we hem missen. Zomertortel doet het in heel Vlaanderen niet goed

Tussen de parking en het natuurgebied de kleiputten werd in 1995 een viertal ha stort afgewerkt met een dikke kleilaag. Aan de rand werden snelgroeïende soorten als grauwe els en ratel-populier aangeplant. Het centrum werd opengelaten en kon zich ontwikkelen tot een vochtig hooiland met gewoon riet en duinriet. Bitterkruid en gele honingklaver trekken vlinders en andere insecten aan. De groepen met sleedoorn zorgen voor een wit boeket in de lente. Regelmatig zie je er torenvalken of boomvalken jagen.

Bos langs de Babilliestraat, aangeplant in 1992 en 1994

In 2000 werd een boswerkgroep opgericht binnen de stad waar de nieuwe aanplantingen zoals het speelbos werden besproken samen met de milieu- en groendienst. Natuurpunt mocht een beplantingsvoorstel uitwerken dat integraal werd overgenomen. Het plan bestond uit de aanplant van kleine groepen snelgroeïende inheemse bomen en kleinfruit. De aanleg van een speelbos gebeurde met grond uit een verbrede gracht. Het speelbos van 4,5 ha werd in 2001 aangeplant met 500 kinderen van 7 Rumbeekse basisscholen. Mathieu Foré en Theo Vitse van het agentschap voor natuur en bos worden ook geïnviteerd naar de boswerkgroep. Door de goede samenwerking met ANB besloot de stad z'n aangeplante bossen in beheer te geven aan ANB. Het speelbos werd enkele jaren terug geopend. Het werd met succes gebruikt als decor voor een openlucht-cinema tijdens de nacht van het Bergmolenbos in 2014.

Op de hoek van de Bergstraat en Babilliestraat werd in dezelfde periode een kleine 2 ha aangekocht door de stad. Door Emeric Pollet van Inagro (proefstation Beitem) werd een beplantingsplan opgesteld voor een hoogstamboomgaard. Rond de hoogstamboomgaard werd een houtkant aangeplant met inheemse besdragende struiken.

Boomgaard en recent aangeplant bos langs Babilliestraat

Recente aanplant en kleinschalig landschap langs de Wagenstraat

Samen met het natuurgebied de kleiputten was er begin de jaren 2000 ongeveer 20 ha bos en natuurgebied aanwezig. Na 2001 viel het bosverhaal stil rond de Kleiputten en werd planologisch werk gemaakt van de bosuitbreiding rond de kleiputten (zie vorig nummer). In 2008 werd dan eindelijk de gewestplanwijzing goedgekeurd. Naast bos biedt het bestemmingsplan blijkbaar ook de mogelijkheid om villa's te laten groeien op de locatie van de huidige manège en cafetaria. Het toelaten van nieuwe bewoning in de kern van een stadsbos lijkt ons erg ongelukkig.

De verdere uitbouw van het Bergmolenbos werd vanaf 2008 getrokken door ANB in overleg met de stad.

In het praatplan wordt de toekomst geschetst van de groene zones. Door de aanwezigheid van boerderijen, straten en huizen kan het Bergmolenbos geen aaneengesloten bos worden. Het plan voorziet wel een vrijliggend wandelpad die de beboste percelen met elkaar zal verbinden.

Vanaf 2008 werden terug percelen aangekocht en bebost door ANB. In 2014 was reeds 35 ha in eigendom van ANB en de stad.

Het Bergmolenbos is eindelijk een stuk groter dan het Sterrebos (27 ha). Deze winter werd in de buurt van Vabi-hoeve een tweetal ha aangeplant door kersverse ouders. De vabi-hoeve is een boerderij waar leerlingen dierenverzorging praktijk-lessen kunnen volgen.

Binnen een drietal jaar zal men een wandelpad kunnen volgen van 4 km door het Bergmolenbos. Naast een wandelpad komt er ook een mountainbike – en ruiterspad.

Je kan aan de hand van het artikel al eens de omgeving van het Bergmolenbos verkennen de komende lente. Het is fijn om dicht bij huis eens een uurtje te kunnen wandelen in bestaand en toekomstig bos. Grasmus, oranjepip, bloeiende appelaars of koekoek zullen je verwelkomen. Vorig jaar nam ik er eens JNM-vrienden mee uit het Gentse. Ze waren verrast dat er zoveel veranderd was rond de Kleiputten sinds ze uitweken naar Gent.

Wim Marichal

Bedrieglijke rust in De Kleiputten

Akkoord, hebben we deze winter ons hier net niet door pakken sneeuw moeten worstelen, maar toch een frisse januari-maand achter de rug waar er op de kleinere plassen meer ijs dan kabbelend water te zien was. Toch minstens iets van een wintergevoel gehad, in tegenstelling met vorig jaar. De watervogels hebben zich behoorlijk kunnen redden, en wegens geen uitgesproken periodes van loeiharde schrale oostenwind bleven aalscholvers dit keer stevast het reservaat aandoen.

Bij een bezoek half februari met enkele studenten voor waterstaalnames – ze waren aangenaam verrast door de helderheid van het water in vergelijking met andere wateringten in Roeselare – bleven meer dan 70 opgeschrikte wintertalingen rondjes draaien boven het gebied. Leuk dat dodaars, eindelijk ook weer fuut, verder waterterral, enkele kuifeenden en buizerd er voor korte of langere tijd pleisterden. Minder gelukkig waren we met het groeiend aantal

Canadese ganzen die er een vaste stek lijken van te maken, voorlopig zonder conflicten met andere watervogels. Maar in het komend broedseizoen zou dat wel eens de verkeerde kant kunnen uitgaan.

Eind februari hebben de meest vermetele mannetjespadden zich al laten zien of gedwee laten overzetten: tekens dat de lente niet meer te stoppen is. Wat dan weer heel wat andere (natuurlijke) bezoekers naar het reservaat zal lokken. Benieuwd! Daar kunnen jullie ook van komen genieten: op eigen houtje even door de kijkwand binnen piepen en verder een groeiend deel van het vrij toegankelijk Bergmolenbos leren ontdekken. Of van naderbij met een van onze gidsen het reservaat induiken vanaf zondag 15 maart. Iedereen welkom om 10u! Tegen 12u leveren we je weer gratis af op de reservaatsparking. In de natste periode best laarzen aantrekken. Elke maand doen we dit over en kan je er mee met ons het nieuwe leven zien en horen ontluiken. Meer info hierover? Snuister in de activiteitenkalender middenin dit nummer.

Tekst: Piet Desmet

Karel en Kristien Desmet-Naessens "Le Bellet" - 19400 Monceaux sur Dordogne Corrèze - France.

"Le Bellet"

Vakantieverblijf te huur
in het hart van de natuur

www.aubellet.com

kristien.naessens@gmail.com
0033 555 911 017
of +32 (0) 486 021 249